

# Provkonstruktion

**Årskurs:** Gymnasiet

**Ämne:** Samhällskunskap 1b

**Tema:** Monarki och republik

## Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse av begreppen monarki och republik, deras funktioner, samt hur dessa statsskick påverkar medborgarnas rättigheter och skyldigheter.

## Koppling till styrdokument

### Centralt innehåll

Denna lektion syftar till att utforska och analysera begreppen monarki och republik, samt deras funktioner och skillnader. Lektionen tar även upp olika styrelseskick och deras påverkan på medborgarnas rättigheter och skyldigheter, vilket är centrala aspekter inom samhällskunskap.

### Kunskapskrav

Eleven kan förklara och ge exempel på vad begreppen monarki och republik innebär och kan redogöra för hur dessa statsskick fungerar i praktiken. Dessutom kan eleven diskutera hur dessa olika statsformer påverkar individens och gruppens livsvillkor och rättigheter.

## Prov

### Faktafrågor

1. Vad kännetecknar en monarki?

- A) Den har alltid en president.
- B) Den styrs av lagar som röstas fram av folket.
- C) Den ledande personen är en kung eller drottning.
- **D) Den är alltid en diktatur.**

2. Vilket av följande länder har en republik?

- **A) USA**

- B) Storbritannien
- C) Japan
- D) Saudiarabien

3. Vilket styrelseskick innebär att medborgarna väljer företrädare som sedan fattar beslut?

- A) Monarki
- **B) Republik**
- C) Diktatur
- D) Anarki

4. Vad innebär konstitutionell monarki?

- **A) Kungen/drottningen har begränsad makt och styrs av en grundlag.**
- B) Kungen/drottningen har absolut makt.
- C) Det är en temporär styrelseform.
- D) Det är synonymt med republik.

5. Vilken av följande påståenden beskriver en fördel med republik?

- A) En president har mer makt än en kung.
- **B) Medborgarna kan påverka politiken genom val.**
- C) Republiken behövs för att upprätthålla traditioner.
- D) De har alltid ett stabilt ledarskap.

6. Vilken är en nackdel med monarki?

- A) Det är alltid demokratiskt.
- B) Medborgarna har mycket makt.
- **C) Makten är ofta ärftlig.**
- D) Det kräver ingen medborgarutbildning.

7. I vilket av följande länder är monarki det dominerande styrsystemet?

- A) Tyskland
- **B) Sverige**
- C) USA
- D) Ryssland

8. Vilken typ av republik utser en president som statschef?

- A) Parlamentarisk republik
- **B) Presidentstyrd republik**
- C) Konstitutionell republik
- D) Totalitär republik

9. Vad är kärnan i demokratins idé?

- **A) Folket ska ha makt att välja sina ledare.**
- B) Ett fåtal personer styr utan folket.
- C) Alla beslut fattas av en kung eller drottning.
- D) Medborgarna är inte involverade i politik.

10. Vilken av följande är en funktion av en konstitution?

- A) Att ge makt till kungen.
- **B) Att reglera hur landet ska styras.**
- C) Att bestämma landets religion.
- D) Att skydda medborgarnas intressen.

11. Vilket påstående gäller för monarki?

- **A) En kung eller drottning är statschef.**
- B) Den är alltid stabil.
- C) Det innebär alltid diktatur.
- D) Medborgarna har alltid mer makt.

12. Vilken form av republik präglas av samarbeten mellan partier?

- **A) Parlamentarisk republik.**
- B) Diktatorisk republik.
- C) Absolut republik.
- D) Enhetsrepublik.

13. Vad är syftet med att ha en statschef?

- A) Att styra folket med järnhand.
- **B) Att representera staten och dess medborgare.**
- C) Att skapa konflikter.
- D) Att ta beslut utan stöd av lagar.

14. Hur kan monarkier och republiker påverka individers rättigheter?

- **A) Genom lagar och hur dessa tillämpas.**
- B) Genom att förneka rättigheter.
- C) Genom att alltid agera i enlighet med traditioner.
- D) Genom att endast fokusera på ekonomi.

15. Vad beskriver bäst en diktatur?

- A) Verklig maktdelning.
- **B) En person eller en liten grupp har all makt.**
- C) Folket kan välja ut sina ledare.

- D) Det är synonymt med demokrati.

## Resonerande frågor

1. Diskutera hur monarki och republik påverkar medborgarnas livsvillkor. Syftet med frågan är att ge eleverna möjlighet att analysera och jämföra de två systemens påverkan.
2. Vilka styrkor och svagheter ser ni i monarkins och republikens system? Frågan öppnar upp för djupgående diskussion och kritisk analys av båda systemen.
3. Hur anser ni att demokrati och medborgerliga rättigheter är kopplade till valet av statsskick? Denna fråga ger utrymme för eleverna att reflektera över viktiga begrepp.
4. Analysera hur världen skulle påverkas om alla länder var republiker. Frågan uppmuntrar eleverna till att tänka i globala termer och förstå samband.
5. Vad betyder det att vara medborgare i en republik, och hur skiljer det sig från en monarki? Eleverna får här möjlighet att fördjupa sin förståelse för medborgarskap.
6. Diskutera hur historiska händelser har påverkat utvecklingen av monarki och republik. Frågan uppmuntrar till en djupare förståelse för politiska förändringar.
7. Vilka framtida trender ser du inom styrelseskick och hur kan de påverka individens rättigheter? Denna fråga ger eleverna möjlighet att tänka kritiskt kring framtiden.
8. Hur kan medborgarna påverka sitt styrelseskick, oavsett om det är en monarki eller republik? Frågan öppnar upp för diskussion om medborgardeltagande och ansvar.

## Bedömning

Provet kan bedömas i två sektioner: faktafrågor och resonerande frågor. Faktafrågorna ger totalt 15 poäng och de resonerande frågorna ger totalt 16 poäng.

För betyg:

- E: Minst 8 poäng.
- C: Minst 12 poäng (varav 3 poäng från resonerande frågor).
- A: Minst 18 poäng (varav 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Prov](#)